

Nationen
22. feb. 96

109430

Quisling, Sp og VG

Av Aasmund Stokke

I debattinnleggene i Nationen om VG, Sp og Quisling som har fulgt i kjølvannet av at VG skal ha lagd en form for «historisk opplysningsprogram» så vidt jeg forstår, og hvor VG da også har lagd en «historie» om Sp, hvor de så har forsøkt å knytte Quisling meget sterkt til Senterpartiet med bakgrunn i hans tid som forsvarsminister i bondepartiregjeringene Kolstad/Hundseid 1931-33, har det etter det jeg har sett ikke kommet fram klare opplysninger om Quisling hørte til noe parti i det hele tatt før han stiftet Nasjonal Samling i 1933. I en samtale jeg hadde med da tidligere redaktør i Nationen Hans Holten i 1967, hvor jeg spurte ham også om hvordan det forholdt seg med Quislings påståtte medlemskap i Bondepartiet, nevnte Holten om dette at Quisling aldri var medlem av Bondepartiet. Men Quisling var, som Holten uttrykte det: «Medlem av en merkelig organisasjon som kalte seg Oslo Bondeparti, som heller ikke var tilsluttet Bondepartiet». «Oslo Bondeparti» var en ren Oslo-foreteelse, dvs. avgrenset til daværende Oslo by. Holten kjente til at en del forretningsfolk i Oslo skulle være med i Oslo Bondeparti, og visstnok enkelte fra «funksjonærstanden» i byen, men kjente ellers ikke nærmere til hvilken tilslutning denne «politiske» gruppen hadde i Oslo, eller fra hvilke lag den hentet de fleste av sine medlemmer. Etter det Holten videre nevnte døde visstnok denne «bevegelsen» ut av seg selv i midten av 1930-årene.

Holten nevnte videre at i forbindelse med Kolstads regjeringdannelse i 1931, ønsket Kolstad selv Otto Ruge, som i 1933 ble generalstabssjef, som forsvarsminister, som heller ikke var medlem av Bondepartiet etter det Holten kjente til. Kolstad lot seg imidlertid overtale til likevel å ta med Quisling, som også var militær - fra 1931 ulønnet major, som forsvarsminister med bakgrunn i både hans gode resultater fra Krigsskolen som det arbeid han hadde utført i Fridtjof Nansens tjeneste i nødhjelpsarbeidet i Russland, Lilleasia og på Balkan etter 1. verdenskrig. Det tallet også noe at han hadde viss erfaring fra diplomatisk tjeneste i Moskva og Helsingki.

Men uansett om det hadde blitt Ruge, som først tenkt, eller når det nå ble Quisling, så var det tale om valg av en forsvarsminister som «fagstatsråd» og

A
le

N
fall
sul
«Fc
sjoi
tilsl
skn
ling
Stor

ikke først og fremst partimedlem. Slik har forsvarsministerposten i bondepartiregjeringen i årene 1931-33 en likhet med forsvarsminister Ljungberg i Nygaardsvolds arbeiderpartiregjering i slutten av 1930-årene. Også Ljungberg var militær (da oberst), men heller ikke han var partimedlem, dvs. var ikke medlem av Arbeiderpartiet.

Hans Holten var partisekretær i Bondepartiet og også leder for partiets pressekontor 1933-1940. I tida 1945-1963 var han redaktør i avisen Nationen.